

לתכנית של פיתוח וקיבוץ-גלויות

ח. בן-אשר

בית הטכניקה והפוליטיקה של ימינו — או שהיא נתונה בתנועה של הכרת-עצמה ובתהליך היסטורי של תיקון וכינוס, או שהיא מעמידה בסימן שאלה את עצם קיומה של מדינת ישראל.

ב.

מדינה המכנסת עם, מיישבת ישימות, בונה צבא, זקוקה לתכנית. כל תכנית ניתנת, על-פי הגיון הדברים, לתיקונים וחידושים תוך כדי הגר שמתה — אך חסרונה של תכנית נוטל מכשרונה של המדינה להשפיע על העם ולעצב את רצונו. התכנית צריכה לעורר יצרם של יהודים להיות לגוי גדול ולבנות מדינה איתנה, יפה, מושכת גם בכוח הציויליזאציה הטכנית גם בתרבות חיי האזרח-היחיד בתוכה. עליה להראות ליהודים בצורה מוחשית פחות או יותר, כיצד תתגבר המדינה על קשייה, כיצד תאון את תקציבה, וכיצד תעמוד על רגליה, היהודי בגולה צריך להתחנך על תמונה ברורה, כיצד חותרת המדינה להשתחרר מיבוא חרץ, כיצד עתידה היא להגדיל את הספקתה העצמית ולהגיע לעצמאות כלכלית. עלינו להביא לפני העם תכנית להתישבות ול-התערות כלכלית של שני מיליון יהודים נוספים במשך עשר שנים, המתפרנסים ברמת-חיים צנר עה, אך תרבותית ומצטיינת בחינוך הילדים — תכנית לשילושו של הישוב כדרך לביצור הישגי המהפכה ולבטחון מינימאלי.

תנאי לכל תכנית כזאת: אתריות וערבותו של העם היהודי בצורת מס ומלוה. ההון הלאומי, שהיה כלשעבר מנוף לריכוז הון פרטי וציבורי, יהודי ובינלאומי, יש לו מסורת ארוכה של התגברות וקבלת עול מרצון, ללא כפיה ממלכתית. אך צורה זו של גיוס ממון נתונה בהכרח לתנאי דות קשות, ואינה הולמת את צו התכנון הממדי לכתי לאורך-ימים. כל תכנית של איוון ופיתוח בחקלאות כבתעשייה, במפעלי כוח ובתחבורה, בתיירות כבשיכון, מחייבת כתנאי קודם בטחון מסוים בעליהת הקצובה משלב לשלב העם, שאי אפשר לו שלא ילמד מדור התכנון שהוא חי בו, חייב לערוב למימון תכנית ישראל הגדולה, פירושו של דבר: אותם מאה או מאתים מיליון

כבר עתה נתונים אנו בתהליך של משבר משולש: משבר צבאי-מדיני, משבר במימון — מימון הבטחון והפיתוח ועצם הקיום — ומשבר במקורות העליה. עלינו לומר ליהודי העולם את האמת לאמתה: אם נעמוד, חלילה, בפני מסת חורבן למדינתנו ולשבט העצמאי בעם יש-ראל, אין ספק כי תיחלצו למעשי הצלה ועזר רה; ואולם אז תשלמו מחיר יקר מאד בנפש וב-ממון, ואפשר שתאחרו את המועד. הן כבר היתה כזאת בדורנו. מהפכת העצמאות לא פתרה את בעית העם היהודי. היא רק נתנה את גורל העם בידיו, ועם זאת החריפה את בעית הקיום וההמשך בממדים ובצורות אשר לא ידענו אף לא יכולנו לדעת קודם. מרגע שהיינו למדינה, כל חוקי הקיום והאבדן של מדינות קטנות חלים גם עלינו. וחלילה לנו לסמוך על הנס של עמי-דתנו בנסיון הפלישה. את עולמו של ישראל חייבים אנו לבנות על 90% חשבון נהיר ר-10% אמונה — ולא להיפך.

כי תבוא מלחמה — ייקלע לתוכה כל העם היהודי, בטובתו או שלא בטובתו; כוננותו המע-שית ועמידתו הנפשית של העם יחתכו את גורלו לשבט או לחסד, לקיום או לחדלון. הגיון זה — שלמיצוי יפה שעה אחת קודם — מחייב מהפכה במושגים ובדפוסי ארגון לשם חישול מלוא כר-חות ההתנדבות הגנוזים בשבט העצמאי בארץ ובעם בגולה. עם אשר חוקו דמו בצורה שאין משלה בדברי ימי האדם, אשר רק תמול נת-חדשה מדינתו הקטנה בתלק מן הישימות, עם כזה אם אינו יודע חשבון, אם אינו חרד תרדתי-תמיד, ואינו מקבל עליו עול הממדים של כינוס העם, בנין הארץ ובטחון המדינה, עם כזה מתח-יב בנפשו, הריהו כמשלים עם ההתאבדות.

אחד מגילויי ההשלמה הזאת הוא גיבוש אי-דיאולוגיה של גולה שרירה וציבה, הסשלימה עם התרבויות והמשטרים שבצילם היא חוסה. מדינת ישראל כשלעצמה, מטבע כריתה, אינה מסוגלת לפרנס את קיומה של גולה כלשהי. זוהי מדינת הכפירה בכל גלות של ישראל על פני כל כדור הארץ. זוהי מדינת ההתראה ליהודי העולם. גלות-נצח ונצח-ישראל — תרתי דסתר. הגלות — בנסי-

קליטה ראשונים דרך המחנות. בנסיבות הקיימות כיום אין תקנה ממשית לעליה זו. משפחה שיש לה מעשרת אלפים עד חמישים אלף דולר היא בעיה מיוחדת במינה המחייבת המצאת שיכון ומקורות פרנסה מתוך תכנון ופיקוח לאומי. כתנאי מוקדם להתאחותה כאן. מן הדין שיקר מו ארגוני עליה אשר חבריהם יעלו בהדרגה לפי קצב ההכנה של מרכזי שיכון ומקורות פרנסה. מקורות פרנסה ראשונים וטבעיים לעליה זו בתכנית הפיתוח של הארץ בתקופה הקרובה ראויים להיות: תיירות משולבת בחקלאות, תע" שיה קואופרטיבית, מלאכה, אדמיניסטרציה של מפעלים בשיתוף עם ההון הלאומי, שיווק ויצוא, ועבודת כפים במפעלים, מקצועית ופשוטה.

אין לדחות את הכנת הכלים והדפוסים למשי" כה העליה הזאת עד שיתמו כל עולי ארצות האיסלם. יש להעלות את התיירות לדמה גבוהה וגאה מבחינה מקצועית, תרבותית ואמנותית. ולהביא לידי כך שכל יהודי ברחבי תבל ירצה לבוא, לפחות פעם אחת, לראות את הארץ, הוא ובני משפחתו, ולבלות בה באוירה של נחת צנועה, מתוך מגע עם נוף הארץ וההוי של קיבוץ גלויות, מתוך תחושת קצב התיכנון והפיתוח, ומ" תוך התעמקות במה בצורות החיים המתחדשות. חלק מן העולים אשר יבואו מהארצות המספקות את מרבית התיירים צריך ללמוד ולעודן את מלאכת הדרכת התיירות בצורות עממיות ונאות. הוא הדין בתיירות של נוער, המחייבת התקנת תנאי טיפול והדרכה, ספורט ואמנות, הקניית ידיעת הארץ והמדינה והמחשת חוץ העם המת" כנס בארצו. אין להסיח את הדעת מנסיגות לגי ייס את יצר ההתנדבות לתקופה מסוימת לשם שירות לאומי בפיתוח אזורי הארץ השוממים, בהקמת מפעלי בטחון והתישבות בטחוניים, מפ" עלי כוח והשקאה, תחבורה ויעור, מרכזי תרבות, אמנות וחינוך לעם השוכן במדינה ולעולי-הרגל. תנועת תיירות לאומית המשולבת בתכנית פיתוח כוללת היא אחד הגשרים להצמדת העם אל בנין הארץ בדרך לתנועת עם עולה ומתערה.

תכנית האומה להכפלת האוכלוסיה ושילוש מתוך תיאום עם פיתוח מהיר של הארץ — צריכה להיות לתכנית שהמוני ישראל בארצות הברית ושכני ישראל בארצות אחרות יהיו בקיאים בה. יש לתת בידי כל יהודי ולומר לו: זאת התכנית ואלה אפשרויות הקיום לחיי כבוד, לחינוך ילדים, לרמת תרבות וחירות במולדת. כזה ראה וקדש, כזה ראה וחדש.

הדולר שיהודי אמריקה נותנים מדי שנה בשנה, ושבליעדיהם אי אפשר לקלוט את העליה ולערוב לבטחון המדינה, ינתנו מראש בצורת קרן ומלח לאומי. השתתפות בהגשמתה של תכנית לאומית היא הזולה בהתחייבויות היתיד מישאל לקיום ישראל. על סמך ערבות לאומית שכזו ינתן לרכו הון פרטי ובין-לאומי, שהחזרתו תהיה מובטחת, דומה, הרבה יותר מסילוק החוב של כל עם אחר ברשת תכניות המימון של ארצות-הברית באי-רופה או בארצות נחשלות, אם ישעבדו יהודי הגלויות בגוש המערבי אפילו חלק צנוע מהרכוש שברשותם לתכנית הפיתוח והבטחון של ישראל.

נצא לדרך-המלך של התיכנון וההגשמה.

מיפעל עולמי כזה של תיכנון לאומי בתוך דמוקרטיה חלוצית, יוזמת, פעילה, של עולים ומתישבים בארץ ומתנדבים ומסייעים מחוצה לה, יהיה נתקל בהכרח בקשיים רבים לאין שיעור. עדיין לא נעשה נסיון ראוי לשמו לארגון העם וחינוכו לקבלת-עול-מרצון, מתוך חזרה עם גורל המהפכה הישראלית בתקופת המעבר והי מיבחן הזאת. ואולם חזקה שיימצאו יחידים וקיי בוצים שיחלצו למופת של ערבות. נסיון המגר ביות בימי הכליה ובימי מלחמתה של ארץ-ישראל אינו מיאש כלל; אדרבה, הוא מבשר אפשרויות התקנה נפשית של המונים לעליה.

ג.

העליה לארץ תובעת מדיניות מסועפת ורב-גוונית, המותאמת לגורל הגלויות, לתהליכי הס-מיעה וההתגברות שבתוכן, ולמצב השכבות הסוציאליות בתוכן, הראשונים בתור לעליה — דובר זה הוא מעבר לכל שיקול שכלי וחשבון קר — הם יהודי ארצות האיסלם, הנעקרים והי המקבלים עליהם חבלי-גאולה באהבה. זוהי עליה ללא תקדים: מנושלת, נטולת אמצעים, שונה בהי חייה ובציונה התרבותי מרובו של הישוב בארץ, ומעלה בעיות של קליטה כלכלית, צבאית, חברתית, שאין לפתור אותן אלא על ידי גילויים חדשים, שופעים, של תרבות ואהבת ישראל, זהו קוטב אחד של חיי ישראל, לעומת עליה זו, המחסלת את גלויותיה בקצב-בוק, אסור להת-עלם מן הקוטב האחר של חיי ישראל, מן היהודים בארצות הדוברות אנגלית וספרדית ומן השאריות במערב אירופה. יהודים אלה כבשו להם רמת חיים ונחוחות בארצות הדמוקרטיה הפורמאלית והשיוון הפורמאלי כלפי החוק; אין הם מתנסים בשעבוד הגלויות כתרב חדה המונחת על הצוואר יום-יום, וממילא לא יבחרו בחבלי

ד.

שיתופו הנאמן של העם בתכנית ישראל זקוק לא רק למופת של עליה עממית מארצות שבהן ישאו היהודים בעיקר האחריות להגשמת התכנית, אלא גם למעמד קונסטיטוציוני ברור בחוק המדינה. שני שותפים יוזמים הם בבנין הארץ — השבט החלוצי במדינה, והעם לגליותו. אנו צריכים לשילוב היוזמה היהודית שבגולה ותיאומה עם הנסיון החלוצי הקולוניאליסטי של המדינה. לא הארץ בלבד, כי גם הגולה ראויה להיות שותף במחשבת תכנונה של המדינה. ביחד אם הוגים אנו בקטגוריות של הכשרת התנאים לעליה עממית מארצות־הברית וארצות המערב בכלל.

המדינה ירשה מן הדמוקרטיה הציונית גם את התנועה החלוצית גם את הקרנות והמגביות ומכשירי הפעילות המדינית. בזכותם של כלים אלו היונקים מתנועות ציבוריות בעם נוצר המעגל הרחב של עם נאבק לעצמאותו על פני כל היבשות; בזכותם כבשנו, בתקופת המעבר למדינה, כיבושים מדיניים, אף גייסנו אנשים ואמצעים למלחמת העצמאות. בראשית דרכה, ובגירת התנאים, התרכזה המדינה במלחמה ובבנין הצבא, ובינתים הוסיפה התנועה הציונית לקיים את תפקידיה המרכזיים בעליה והתישבות. ככל המקובל בימים שקדמו למדינה, אולם ברפות המתיחות המלחמתית נתברר יותר ויותר, שהעליה וההתישבות הן נשמת המדינה, ושאינן להפריד כלל בין תכנון בטחוני לתכנון התישבותי ובין שניהם לקליטת הגליות. רבנותה של מדינה מכנסת ומיישבת אינה ניתנת לחלוקה, קשר אורגני קיים בין תפקידי העליה, ההתישבות והבטיחון. קשר שאינו סובל פיצול סמכויות ורשויות. המהפכה הקולוניאליסטית והאגרארית, שנתאפשרה על ידי צבא ההגנה לישראל, פירושה שלטון מתכנן וכולל, שלטון על האדמה ואוצרר תיה, על כוח האדם ופרינו, על אמצעי העם שבעין ועל אלה המתהווים והעתידיים להתגלות. מטבע הדברים שהפוסק האחרון לגבי התכנון, בנין התקציב ודרכי ההגשמה יהיה העם היושב בציון. זוהי זכותו ורשותו הטבעית של האזרח האחראי בגופו לגדולה של המדינה, המקבל את עול חובותיה ומצוותיה יום ללא תנאי, בריה והסתייגות. ואולם פוסק אחרון אינו במשמע הפוסק היחיד.

והנה שלילת השניות ופיצול הרשויות מקשה על מעמד קונסטיטוציוני ראוי לשמה שיתן ביטוי בעל־משקל לשיתוף יהודי העולם עם חלוציהם.

הצורה המתאימה ביותר לשיתוף זה תהיה נציגות שוות־זכויות ליהודי הגולה במועצת תכנון ופיתוח עליונה של מדינת ישראל. המועצה העליונה תהיה המוסד, שבו תקויים זכות יזמה ועצת לנציגות העם, זכות בחינה ובדיקה לגבי כל תכנית וחוק בענינים אלה המוצעים על ידי הממשלה והעומדים לדיון והכרעה בכנסת. הסמכות העליונה לפסוק הלכה תהיה בידי הכנסת; סמכות היוזמה וההגשמה תהיה בידי הממשלה; ואילו סמכות היוזמה והבחינה תהיה בידי מועצת התכנון והפיתוח של כלל האומה. במידה שתתגלה ותתרחב היוזמה היהודית העולמית ראויה מועצה כזו להיות הגורם המכריע בתהליכי התכנון והפיתוח.

אין ברעיון של מועצה כלכלית בנויה על נציגות נבחרת משום חידוש. בתקופה שלאחר מלחמת העולם הראשונה היו כמה נסיונות של מועצה כלכלית בעלת סמכות יוזמת ובוחנת את בעיות הכלכלה הלאומית. הדבר בלט בחוקת ויימאר. היה גם ניצן מחשבה על פרלמנט כלכלי בסוציאליזם האנגלי. במציאותנו מתחייב רעיון זה מצרכי התהליך המהפכני של קיבוץ הגליות, מן העובדה, שרובו המכריע של העם נמצא מעבר לגבולות המדינה, שכלי העבודה וההגנה הם יותר ברשות העם מאשר ברשות המולדת. שכן הכרח־תיים הוא לדמוקראטיה ישראלית מתכננת למצוא דרכים להגדרת חלת בעיות הפיתוח לפרטיו לכל יחיד מישראל, כדי שיכאב את תקציב ישראל כתקציבו האישי שלו. כך יתחנך לראות את עצמו כיוזם, בוחן ומיעץ בר־סמכא, שותף טבעי בכל תכנון, המביא לשותפות זו את ידיעתו המשקית, ערך נכסיו, ידיעת צורות ההון ותנאי העבודה אשר בכל מיטטר ובכל גולה, ואת כשרו לתמורה יסודית בהיו החיים ומקור הפרנסה. מועצת התכנון והפיתוח העליונה, אם תקום, ראוי שתהיה מירסדת על בחירות בגולה, אף על פי שאין לשלול, כמובן, בתקופת המעבר, נציגות מוסמכת על ידי גופים צבוריים נבחרים, המופרים כשותפים עיקריים בבנין הארץ. ובראש וראשונה — התנועה הציונית.

מועצה כזו זכאית למנגנון של מחקר, מחיר, עין, הסברה, פירסומה, הדרכה בארץ ובגולה, מנגנון המתאם את חקר העם עם חקר הארץ, הממצה את אפשרויות הפיתוח של העם וגנוי המולדת. וזו מטרתה של מועצת התכנון והפיתוח העליונה ליהפך לתת־הכוח של המחשבה

טנסיפיקאציה עד קצה גבול היכולת הטכנית והיעילות המשקית למען תהליך קידום הגלויות. אמנם אין חוקה בעולם, שתבטיח התמדת המגמה הזאת, אם אזרחי המדינה יתקוממו וישימו מחסום לה. אין ערב לעליה חפשית בניגוד לרצון העם במדינה. ואף על פי כן, אין לזלזל כלל ביסוד המחנך והמעצב־אופי שבמשפט האדם והאדמה, אם חקוקה על סלע לכו של העם חוקת־יסוד המקפלת בתוכה עקרונותיה של היסטוריה לאומית. ההיסטוריה יודעת לספר על עם צעיר מתיישב ביבשת חדשה, שהכריז על עקרון הלאמה, ולא עברו שנים מרובות והוא עצמו ביטל את העיקרון. הדבר היה בנירזילאנד. (ראה כתבי ב. כצנלסון, כרך ב', עמ' 225). עם התרבות המתישבים באה ההתפכחות הכופרת בבעלות העם על האדמה לעם. מבחינה זו מוטב לה לחוקת ישראל שלא תהיה גמישה, מן הראוי שתהיה קובעת מסמרות. התחושה הסוציאלית, הדתית והתרבותית של עמנו, אשר שרשים לה בתרבות התנכית הקדומה, מן הדין שתמצא את תיקונה בהתגלות חדשה של המחוקק בישׁ ראל, בהלכה שתהיה ראויה לדור המגשים ערכים ומשחרר בדם בניו ובנותיו את אדמת ישראל.

אדמת ישראל, זו המסורה לרשותה של המדינה, נגאלה מבעלות זרה, אך לא מן השימוש. לאורך ימים איפוא יהיה העם בגולה חייב לשתף עצמו במפעל הכשרת הקרקע להתישבות עממית בנגב, בהרים ובהלולות, מרגלי הלבנון ועד אילת. על כן, דומה, נועדו תפקידים לקרן הקיימת גם לאחר התמורה הגדולה שבאה בבעלות על חלק גדול מאדמת ארץ ישראל: לשקוד על הכשרת הקרקעות בתקופה הקרובה; ולגאול את הקרקע מקנין פרטי בתקופה מאוחרת יותר (דבר שהיה קיים במידה צנועה עוד לפני היות המדינה). במיפנה הדרך של ההיסטוריה העברית יש לחדש כלים, להתאימם למציאות המתפתחת, ולא לשב־רם. הקרן שתניבה את העם להתנדבות גואלת, שסייעה על ידי כך להקמת נכסי צאן הברזל של ההתישבות החלוצית בימי משבר, מבור ומצור, שיצרה את הרקע לחווית האדם העובד מישראל את היקום כולו כשייך למין־האדם — ראויה למצוא את תיקונה בהכרזת הבעלות על אדמת ישראל כקנין העם כולו. אמנם תהיה זו „קרן קיימת” שונה במהותה המשפטית ובדרכי ניהולה — מוסד של מדינת ישראל, מכשיר ממלכתי של שלטון העם על האדמה. התחוקה

היוזמת המתכננת למען כלל האומה לשם חישוף מקורות יצירה לאומית מתוך גישה בלתי אמצעית ואינטיםית לכל אדם מישראל באשר הוא שם. מועצה זו תערוך, בצורה ובשיטה מעמיקה, את מיפקד העם לאחר הכליה ולאורה של תקר מת המדינה, ותחדש צורות מגע מתמיד עם כל יהודי אשר ייפקד מרצון ויגלה זיקה יהודית כלשהי ותשוקת תחיה למענו או למען זרעו. המועצה תחתור ליעודה המרכזי — להפוך במינימום של זמן ויסורים את יהדות העולם משברי עם שבכוח לאומה קולוניזטורית בפועל.

ה

מתוך הגישה היסודית של ערבות העם לבנין הארץ ומתוך ראיית ערכם המעצב של דפוסי מסורת לאומית־מהפכנית יש לפסוק הלכה בבעיה: הבעלות העליונה על הקרקע במדינת ישראל בידי מי? בידי העם כולו — או בידי השבט החלוצי בדמות המדינה? הכוונה קודם־כל לבעלות על אדמת ישראל המשוחררת על ידי צבא ההגנה לישראל: לבחינה הקונסטיטורציונית של הבעיה הזאת יש לגשת מתוך הנחות יסוד רעיוניות ועובדתיות של המהפכה הלאומית, נסיונה וחזונה. הנחת־בראשית היא: כל ישראל יש להם חלק באדמת ישראל. האדמה מסורה לשבט העצמאי בישראל, בכל שלב של גידולה, על ידי ההיסטוריה והעם כפקדון קדוש בלבד. אין לו רשות לפגוע, על־ידי תחוקתו האגרארית, בעקרון הלאמת הקרקע לפי עיקר החזון של הקרן הקיימת לישראל, על דעת עצמו. סמכות הקנין וההעברה מרשות לרשות, העברת בעלות או זכות שימוש ופיתוח לאורך־ימים, בצורת זכ־יונות להון פרטי או בין־לאומי, צריכה להישמר לנציגות העם כולו במועצת התכנון והפיתוח העליונה. לגבי כל תיקון אגרארי, העשוי להיות באחד הימים סותר את עקרון הלאמת הקרקע, מן הדין שתהיה למועצת התכנון העליונה של האומה לא רק זכות בחינה ועצה, כי אם גם זכות ואטו.

כשם שהבעלות הלאומית על קרקעות המדינה צריכה להישמר לעם כולו, יש לבחון גם את שטחי התחוקה האגרארית, במידה שהם נוגעים לפיתוח ואינטסיפיקאציה, שמא גם הם צריכים להיות נתונים בסמכות לאומית עליונה מעל לריר בונותה של המדינה. אין בסתון מלכתחילה, כי על רקע התבססות המשק בארץ לא יתגלו בקרב אוכלוסי הארץ מעצורים לתחוקה החותרת לאיני-

למולדת. אם הגויים קיבלו את הציונות — חזקה שיתפסו בפשטות את תנופת הרנסנס הלאומי המתחייבת מיסוד תקומת מרכז ממלכתי. ואף זו: כל ארצות העולם נתונות בימינו למימון ולתכנון בין לאומי. מה שרוסיקה עושה בחלק אחד של העולם, ואמריקה — בחלק אחר, איננו סוף־סוף, עם כל האינטרסים המדריי־כים כל אחת מהן, אלא כגלגול הרעיון הנעוץ ביסודן של מועצות פיתוח ותיכנון. אין שום יסוד להניח שגילוי מוחשי של השיתוף היהודי בפיתוח הארץ הוא בניגוד למגמת המדינות או הארצות, ואפילו בניגוד להיותה הגושית של העולם, היציבה או החולפת, המבקשת לאזן את כלכלת העמים, גוש גוש במעגלו.

ולהלכה, אם להתעלם ממהות המשטרים הקר־בעים את דמות הגושים, הרי מדינת ישראל כמדינה החותרת במדיניותה החיצונית והפנימית לא־יהודהות, לעצמאות בתוך מאבק הכוחות העולמיים, מן הראוי לה, שתבקש לשתף את שני הגושים, במערב ובמזרח כאחד, במועצת התכנון והפיתוח שלה, מתוך שיון זכויות ותובות.

אם יהיו היהודים אמיצים, תרכוש תנועת המחשבה היוזמת שביסוד תכנית ישראל הגדולה את לב העולם ומצפוננו בדרך קצרה יותר משר כבשה הציונות את המדינה.

הגיעה השעה שהתנועה הציונית, כמכנסת בתוכה את נסיון הבשורה וההגשמה, תיהפך, בעזרת המדינה, לגורם מניע, דינאמי, בהתגברות העם לשיתוף שבאחריות — לשם התקנת הגלויות לחיסולן העצמי המתוכנן; לשם עזרת בזק לכל גולה מתחסלת מתוך תמוטת־פתאום; לשם הגשמת הערבות הלאומית לתכנית ישראל, תכנית משולבת של פיתוח, בטחון ושילוש האוכלוסים; לשם הקמת מועצת התכנון והפיתוח של כלל האומה, שתהיה ראויה וזכאית לבעלות על אדמת ישראל; לשם יסוד בית־הספר הישראלי בגולה לחינוך כל ילד כאזרח העתיד של האומה־המדינה; לשם העלאת גניוס השליחות שתאחז בציצית־ראשם של היהודים הפשוטים באשר הם שם, ותדביקם בחזון מתישב בן־חורין על אדמת ישראל.

האגרארית בעקרונותיה היסודיים תהיה מסורה למועצת התכנון והפיתוח, ואילו מכשיר הביצוע, או רשות הפיתוח, ייקבע על ידי הכנסת ועל ידי הממשלה.

אין במבנה סמכויות מעין זה משום ניגוד להיסטוריה ולהגיון הציוני־החלוצי של מדינת ישראל. תנועת הגאולה העברית מרדה מאז ומקדם באבסולוטיזם של דפוסי ריבונות מקובלים בעולם. תמיד אמרנו: העם היהודי בעולם קיים כיום עובדתי ריאלי והוא נושא זכות לארץ ולמדינה, ועל העולם לקיים ולהכיר בזכות הזאת על סמך מצב וסגולותיו המיוחדים של העם הזה. תביעת הכרה זו כלפי אחרים כוחה יפה גם כלפי עצמנו, גם לאחר כיבוש הריבונות בידי חלק נחשוני של העם.

1

ערבות העם למימון תכנית ישראל ושיתופו במוסד קונסטיטוציוני של מדינת ישראל בחינת יוזם, בודק, מתכנן, ובתחומים מסויימים בשטח האגרארי אולי גם בחינת מחוקק, שיתופם של נציגי היהודים, אורחי כל מדינות העולם, במועצת תיכנון ופיתוח ממלכתית, במעמד יוצא־דופן ובלתי מקובל במשפט הבין־לאומי, כל אלה מעלים את הבעיה המכונה בעית „הנאמנות הכפול־לה“. ואולם ספק אם יש לתסבין פחד גלותי זה יסוד עמוק במציאותו של העולם בימינו. הרי אמת העם והמדינה גלויה לעין העולם, ואין לך אמת, שהכרת העולם לא תוכל לקבלה, אם יש בני־אדם המוכנים להאבק עליה. האם לא שבר עתים קשה היה לכבוש את העולם להכרת עצם קיומו של העם היהודי וזכותו למדינה בארצו מימי קדם מלאשר ולקיים עתה את הגיון הקשר בין העם ובין מולדתו העצמאית? סוף־סוף היה ברור לעולם כולו, משעת יסודה של המדינה, שאין מדינה זו בגדר עובדה קיימת ומושלמת בכל פרטיה ודקדוקיה; שעדיין היא בגדר משימה יותר מבגדר עובדה. אף אין למדינה זו, מדינת הצלה ובחירה כל צורך ב„טור חמישי“ במדינות אחרות: מוכנה היא לקבל את אחרון היהודים מכל מדינה זרה, שוחרת שלום ואחות־עמים היא עלי־פי עצם טבעה, כהכרת הגורל הלאומי. משום כך היהודי הציוני הוא אזרח העולם בדרכו